

kih se avtor razpiše posebno na dolgo (Mickey Mouse, Goofy, Donald Duck). Med intelektualnimi in komičnimi stripi velja omeniti Popeya Elzieja Crislerja Segarja, All Cappovega Li'l Abnerja, Kellyevega Poga, Peanuts Charlesa Schulza, dokler se sredi dvajsetih let ne pojavi nepozabni Tarzan, sprva izpod svinčnika Harolda Fosterja, kasneje pa še drugih risarjev. Sledi nova skupina stripovskih junakov, ki imajo že kaj opraviti s fantazijo, katera tesno sledi znanosti, ali jo hoče še prehitovati. Tako živijo Buck Rogers, Gordon Flach, Brick Bradford, Mandrake the Magician, The Phantom, Secret Agent X-9, Terry and the Pirates, Superman, Batman, Wonder Woman, Rip Kirby, Dick Tracy.

Gradivo o vsem tem prinaša pisec, ko bodisi navaja risarje in okoliščine, v katerih so nastali, bodisi kako in koliko so bili objavljeni in kakšni so bili tudi uspehi ali neuspehi posameznih junakov. V posebnem poglavju se skuša prebiti skozi gozd junakov in postavlja neke osnovne mejnike, po katerih razvršča vstop posameznih imen v areno stripa. Kasneje na kratko obravnava periodični tisk, v katerem so bili stripi objavljeni, posebno podrobno italijanska periodika. Od drugih narodnosti upošteva predvsem Francijo in analizira njen delež pri razvoju stripa, torej francoske izdelke te vrste; predvsem opozarja, da je jezik francoskega stripa neoporečen. Zanimivo je tudi poglavje o vplivu stripa na politiko, moralo in javno mnenje v posameznih deželah, ali: kako se je politika določene osebnosti odražala v stripu, saj so se stripa posluževali celo pri volilnih kampanjah. Posebno aktualno je poglavje, ki obravnava odnose in zveze med stripom, televizijo in literaturo. Seveda ni smelo manjkati tudi poglavja o stripskem zvezdništvu. Ob zadnjem, kratkem

poglavju, pa obstanemo od začenja odprtih ust. Avtor navaja nekaj strani številke, prepisal bom samo nekatere. Na mesec se razpeča od 90 do 100 milijonov izvodov stripov v knjižni obliki, kar znese več kot 1 milijardo izvodov na leto! V razdobju 1940—1955 je bila porabljena večja vsota za nakup stripov, kakor pa za nakup vseh učbenikov osnovnih in srednjih šol. V Italiji izhaja npr. 34 časnikov in okrog 120 knjig stripov v nakladi nad 6 milijonov izvodov na teden ali 310 milijonov na leto! Če vzamemo, da stane izvod povprečno 30 lir, potem gre tu za številko nič manj kakor 180 milijonov ali približno 10 milijard letno. Te številke nam jasno govorijo, kako ogromen pomen in vlogo igra danes strip po svetu. Vse to nas sili, da se tudi pri nas čimprej resno in trezno porazgovorimo o vlogi, posebej pa še o vplivu stripa.

Knjiga je bogato ilustrirana. Na koncu je navedene precej tuje, ameriške, in nekaj domače, italijanske, literature o tem problemu.

Marijan Breclj

EX LIBRIS. Rivista bimestrale dell' A. D. E. L. (Amici dell' Ex libris, Direttore Salvatore Bono.) Forlì, Trieste, Roma [idr.]. Anno I-VIII (1955—1962). 25 × 17. [6 številke letno po 16 str.]

Ekslibristika, ta drobna grafična umetnost, ki je v tako tesni zvezi s svetom knjige, je stara vsaj toliko kolikor tiskana knjiga, sami začetniki ekslibrisa, ko še ni bil grafično izražen, pa so veliko starejšega datuma. Tudi na jugoslovanskih tleh ima uporaba pa tudi izdelovanje ekslibrisov že lepo tradicijo, čeprav so se vrstile dobe, ko je zanimanje za ta plemeniti sad duha in zrele kulture vpadalo ali zamiralo. Slovenci imamo pri tem nedvomno častno mesto. Od najbolj preprostih samostanskih in

podobnih tipografskih ekslibrisov pa preko v vseh mogočih grafičnih zvrsteh izdelanih (za posamezne predstavnike plemstva na Slovenskem ter za domače kulturne delavce v 17. in 18. stoletju) se moramo primakniti vsaj na prelom zadnjih stoletij ali še kakšno leto bliže, da pridemo do dobe, ko je ekslibristika doživela prve znake razcveta. Šele v prvem in drugem desetletju po prvi svetovni vojni pa doživi ta drobní grafični listek, ki je zunanji izraz ljubezni do knjige, še posebej do lepe in v vsakem oziru dragocene knjige, zares zavidljivo višino. Čeprav ne bi rad našteval, vendar mimo imen Božidarja Jakca, Mihe Maleša in Toneta Kralja le ni mogoče (slednji je celo prejel nagrado na mednarodni razstavi v Los Angelesu leta 1932). Seveda se je kasneje le-tem priključila cela vrsta imen mlajših grafikov in arhitektov, ki so slovenski ekslibris dostojno držali na svetovni višini (Plečnik in njegova šola, Gajšek, Justin, Debenjak, Černigoj, Hlavaty itd.). Pred nekaj leti je bila prva večja razstava evropskega ekslibrisa pri nas v Kranju, manjša tudi v Novem mestu, doslej najobširnejša v slovenskem merilu (verjetno tudi jugoslovanskem) pa je bila prirejena v Studijski knjižnici v Novi Gorici jeseni 1959. Ta je obsegala 600 primerkov nad 170 umetnikov iz 21 evropskih držav. Ob tej priložnosti se je pojavila želja, da bi prišlo do osnovanja društva ljubiteljev in zbirateljev ekslibrisov. Do danes sicer do tega ni prišlo, prav bi pa

le bilo in za pospeševanje in uveljavljanje lepe knjige več kot dragoceno, da bi se osnovalo taklo društvo. Čehi, Poljaki, Rusi so pravi mojstri v tem, organizacijsko kakor tudi po bogastvu gradiva, da ne govorimo seveda o Italiji, Franciji, Holandiji in Nemčiji, kjer je to že stara tradicija.

Glasiló italijanskih ekslibristov izhaja redno že osem let. Lansko leto je sicer umrl njegov ustanovitelj, lastnik in urednik Francesco Bono, vendar pa revija nadaljuje z izhajanjem, čeprav je opaziti, da je nekoliko le izgubila. Revija je nadvse lična, tiskarsko na višini, slikovno bogata pretežno s tiski po originalih, kar daje objavam posebno vrednost. Članki se v glavnem držijo ekslibrične vsebine, le včasih zajamejo širši obseg in poročajo o grafičnih razstavah, umetnosti, umetnikih, pa tudi več o posameznih knjigah, ki se s to vejo umetnosti ukvarjajo. Zanimive so seveda novice, ki jih revija prinaša o ekslibrisih in zbirateljih z vsega sveta. Opazil sem članek s podpisom Guida Manzini-ja in naslovom »L'Ex libris in Jugoslavia«, kjer kratko in informativno poroča o tem; kot spremna ilustracija k tekstu je ponatiskan ekslibris Milenka Gjurića (Ex libris Ivana). Veliko več gradiva pa prinaša revija o umetnikih, ekslibristih in ekslibrisih s Češkega in Poljskega. Revija je vredna pozornosti vsakega pravega ljubitelja ekslibrisov, a tudi ne veliko manj vsakega pravega bibliofila.

Marijan Brečelj

RAZGLEDE PO TUJIH STROKOVNIH REVIJAH

»Zamišljam si, da vstopam v knjižnico bodočnosti. V sprejemni sobi je nekaj malih pultov, na katerih sta samo po dva predmeta, in sicer: mikrofón in neki aparat, podoben malemu televizijskemu

sprejemniku današnjih dni. V režo na aparatu vtaknem predpisani knjižnični karton in kmalu se na ekranu pojavi sporočilo, ki me poziva, naj povem svojo zahtevo. Ko z nekaj stavki izrazim svojo želje,